

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2021

ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΥΔΑΤΩΝ

Φεβρουάριος 2022

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2021

ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΥΔΑΤΩΝ

Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (ΤΑΥ) είναι υπεύθυνο για την ορθολογική ανάπτυξη, την προστασία, και την αποτελεσματική, αποδοτική και αειφόρο διαχείριση των υδάτινων πόρων της Κύπρου, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή και Εθνική Νομοθεσία στο πλαίσιο της κυβερνητικής υδατικής πολιτικής. Οι στρατηγικοί στόχοι που καλείται να εκπληρώσει, έχουν βασικούς άξονες, την πληρέστερη δυνατή κάλυψη των αναγκών σε νερό, την προώθηση της αποδοτικής χρήσης των υδάτινων πόρων, τη διασφάλιση της ποιότητας του νερού για όλες τις χρήσεις, την προστασία των υδάτινων πόρων, των υδατικών σωμάτων και του περιβάλλοντος, καθώς και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας μεγάλων ποτάμιων συστημάτων με στόχο την προστασία των πολιτών και των περιουσιών τους και τέλος, τη διαχείριση των άνυδρων περιόδων που συχνά παρατηρούνται στο νησί.

Προσφέρει επίσης εξειδικευμένες υπηρεσίες σε άλλα τμήματα του Δημόσιου και ευρύτερου Δημόσιου τομέα στους τομείς της εξειδίκευσης και εμπειρογνωμοσύνης του.

Η υποδομή του Τμήματος περιλαμβάνει εξειδικευμένα συστήματα πληροφορικής που επιτρέπουν στο προσωπικό του ΤΑΥ να εκτελεί τις καθημερινές του εργασίες με αποτελεσματικό τρόπο. Το ΤΑΥ αξιολογώντας τις προβλέψεις για την Πανδημία, ενέργησε προληπτικά και εγκατέστησε έγκαιρα τον απαραίτητο εξοπλισμό που επέτρεψε στο προσωπικό του ΤΑΥ να εργαστεί αποτελεσματικά από το σπίτι έχοντας πλήρη πρόσβαση σε όλα τα συστήματα που είναι διαθέσιμα στο γραφείο. Τα εν λόγω συστήματα λειτουργούν αποτελεσματικά από τον Μάρτιο του 2020 (πρώτο κύμα πανδημίας) και έχουν αναβαθμιστεί όσον αφορά την ασφάλεια για να διατηρηθούν και μετά το πέρας της πανδημίας. Το δίκτυο Η/Υ του ΤΑΥ έχει επανασχεδιαστεί για να παρέχει τη μέγιστη δυνατή ασφάλεια από Κυβερνοαπειλές αλλά και την καλύτερη δυνατή λειτουργικότητά από τους χρήστες.

ΥΔΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΤΟΥΣ

Η υδατική κατάσταση το 2021, όσον αφορά τα μέγιστα αποθέματα νερού στα φράγματα, δεν ήταν πολύ καλή. Η βροχόπτωση του υδρολογικού έτους 2020-21 ανήλθε σε 348 χιλιοστόμετρα, ή 69% της κανονικής, ενώ για την ίδια περίοδο η εισροή νερού στα φράγματα ήταν 36,1 ΕΚΜ και για το ημερολογιακό έτος Ιανουάριος – Δεκέμβριος 2021, ήταν 44,3 ΕΚΜ με επιπρόσθετη ποσότητα 4,4 ΕΚΜ στα φράγματα Κλήρου - Μαλούντας, Ταμασού και στο φράγμα Σολέας. Παρόλα αυτά, η κατανομή των υδατικών αποθεμάτων για το 2021 που ετοιμάστηκε από το ΤΑΥ και το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, σε συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους φορείς και τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής Διαχείρισης Υδάτων, κάλυψε πλήρως τις ανάγκες σε πόσιμο νερό και έδωσε ικανοποιητική παροχή νερού για άρδευση στις αρδευτικές περιοχές των ΚΥΕ και ιδιαίτερα στις περιοχές του Ενιαίου Σχεδίου Νοτίου Αγωγού.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΝΕΡΟΥ - ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Η λειτουργία και συντήρηση των κυβερνητικών υδατικών έργων (ΚΥΕ), όπως, Φράγματα, Διυλιστήρια Νερού, Κυβερνητικές Γεωτρήσεις, Συστήματα Άντλησης, Κεντρικές Δεξαμενές και Αγωγούς Μεταφοράς Νερού Ύδρευσης, καθώς και η ευθύνη της Διαχείρισης των Συμβάσεων των 5 Κυβερνητικών Μονάδων Αφαλάτωσης, (Διενέργεια Πληρωμών, Διαχείριση Αλλαγών και

Απαιτήσεων, Υποβολή Εκθέσεων σε αρμόδια όργανα, Έκδοση Οδηγιών, κ.λπ.), είναι πρωτίστης σημασίας για το ΤΑΥ. Σημαντική εργασία, με πληθώρα ενεργειών και παρεμβάσεων, αποτελεί η εργασία συντήρησης των κεντρικών αγωγών και όλων των εγκαταστάσεων των έργων, αφού αποτελούν κεντρικές αρτηρίες παροχής νερού Παγκύπρια.

1. Κυβερνητικά Συστήματα Υδατοπρομήθειας

Το νερό ύδρευσης που παράγεται από τα Διυλιστήρια νερού και τις Μονάδες Αφαλάτωσης, διοχετεύεται μέσω των ΚΥΕ, στις δεξαμενές των Τοπικών Αρχών (Συμβούλια Υδατοπρομήθειας, Δήμοι και Κοινότητες). Η συνολική παραγωγή νερού ύδρευσης από τα Διυλιστήρια νερού και τις Μονάδες Αφαλάτωσης, ανήλθε κατά το 2021 στα 93,06 ΕΚΜ, σε σχέση με 77,33 ΕΚΜ το 2020.

Η συνολική παραγωγή πόσιμου νερού από τα Διυλιστήρια Τερσεφάνου, Κόρνου, Λεμεσού, Ασπρόκρεμμου και Κανναβιούς, ανήλθε στα 44,69 ΕΚΜ κατά το 2021, σε σχέση με 47,56 ΕΚΜ το 2020. Η συνολική παραγωγή των Ταχυδιυλιστηρίων Ταμασού και Κλήρου, τα οποία διυλίζουν νερό από τα Φράγματα Ταμασού και Κλήρου, ανήλθε στις 364.150 ΚΜ κατά το 2021, σε σχέση με 492.920 ΚΜ το 2020. Η συνολική παραγωγή της κινητής μονάδας αφαίρεσης Αρσενικού από το νερό της γεώτρησης στην κοινότητα Μάμμαρι, η οποία τίθεται σε λειτουργία κυρίως κατά τη θερινή περίοδο, ανήλθε στις 25.840 ΚΜ κατά το 2021, σε σχέση με 55.760 ΚΜ το 2020.

Η συνολική παραγωγή αφαλατωμένου νερού από τις Μονάδες Αφαλάτωσης Δεκέλειας, Λάρνακας, Λεμεσού, Βασιλικού και Πάφου, ανήλθε στα 48,37 ΕΚΜ κατά το 2021, σε σχέση με 29,77 ΕΚΜ το 2020 με την Μονάδα Αφαλάτωσης Επισκοπής να παραμένει σε κατάσταση αναμονής, κατά το έτος 2020, ενώ η Αφαλάτωση Πάφου άρχισε την λειτουργία της τον Μάιο του 2021. Οι ποσότητες παραγωγής αφαλατωμένου νερού από τις Μονάδες Αφαλάτωσης, προκαθορίζονται στο σενάριο κατανομής των υδατικών αποθεμάτων, αναλόγως της υδατικής κατάστασης, το οποίο προαποφασίζεται από τη Συμβουλευτική Επιτροπή Διαχείρισης Υδάτων (ΣΕΔΥ) και εγκρίνεται από το Υπουργικό Συμβούλιο. Κατά το 2021, συνεχίστηκε, επίσης η καταμέτρηση και τιμολόγηση του νερού ύδρευσης, η εξέταση παραπόνων και η εξέταση αιτήσεων χορήγησης πολεοδομικών αδειών.

2. Κυβερνητικά Αρδευτικά Δίκτυα

Όπως κάθε χρόνο, έτσι και το 2021 καταρτίστηκε το σενάριο κατανομής νερού άρδευσης από τα ΚΥΕ, κατόπιν διαβούλευσης με τις αγροτικές οργανώσεις. Το σενάριο εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, αφού συζητήθηκε από τη Συμβουλευτική Επιτροπή Διαχείρισης Υδάτων σύμφωνα με τον περί Ενιαίας Διαχείρισης Υδάτων Νόμο. Το σενάριο εφαρμόστηκε και παρακολουθείτο σε όλη τη διάρκεια της αρδευτικής περιόδου.

Σε ότι αφορά το υδατικό ισοζύγιο στα ΚΥΕ, συνεχίστηκε η καθημερινή καταγραφή και αξιολόγηση των εισροών στα φράγματα. Τα δεδομένα αυτά αξιοποιούνται και γίνεται ο σχετικός ισολογισμός, λαμβανομένων υπόψη των αποθεμάτων, καταναλώσεων, εξάτμισης και απωλειών. Σχετική ημερήσια ενημερωτική κατάσταση αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος καθημερινά.

3. Ηλεκτρομηχανολογικά Έργα

Στο ΤΑΥ, ανήκουν μεγάλα Ηλεκτρομηχανολογικά έργα, ως μέρος των Υδρευτικών και Αρδευτικών του συστημάτων, όπως αντλιοστάσια, αγωγών νερού και γεωτρήσεων έργα τα οποία χρειάζονται συστηματικά συντήρηση και άμεση αποκατάσταση βλαβών. Επιπρόσθετα, το ΤΑΥ, προβαίνει σε μελέτες, σχεδιασμό, εκτιμήσεις κόστους, κατασκευές, λειτουργία, συντήρηση καινούργιων έργων.

4. Συστήματα πληροφορικής και τηλεμετρίας

Το Σύστημα Τηλεμετρίας στο ΤΑΥ επεκτείνεται συνεχώς σε νέες υποδομές επιτρέποντας την αυτόματη λειτουργία τους με τρόπο αποτελεσματικό, εξοικονομώντας παράλληλα πόρους σε ανθρώπινο δυναμικό και ενέργεια.

Επιπλέον, έχει ολοκληρωθεί η τρίτη φάση του Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών (ΓΣΠ) του ΤΑΥ και έχουν συμπεριληφθεί σε αυτό οι περισσότερες λειτουργίες του Τμήματος.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

Η εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για θέματα προστασίας υδατορεμάτων, παρόχθιων περιοχών και φραγμάτων πόσιμου νερού, λαμβάνει χώρα κυρίως μέσω των διαβουλεύσεων των Αδειοδοτουσών Αρχών αναπτύξεων, και των αιτήσεων προς το ΤΚΧ για επηρεασμό κρατικής γης (εγγεγραμμένα υδατορέματα και ποτάμια συστήματα). Κατά το 2021, εξετάστηκαν Παγκύπρια πέραν των 3000 πολεοδομικών αιτήσεων και αιτήσεων οικοδομικής ανάπτυξης και πέραν των 80 αιτήσεων Περιβαλλοντικής αξιολόγησης.

1. Διαχείριση Φυσικών Υδατορεμάτων και Φραγμάτων Ποσίμου νερού

Στα πλαίσια εφαρμογής των Νόμων περί Ενιαίας Διαχείρισης Υδάτων, περί Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτων και περί Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αντιμετώπισης Κινδύνων Πλημμύρας και συναφών κανονισμών, πραγματοποιήθηκε σειρά δράσεων που αφορούσαν τη θεώρηση πολεοδομικών σχεδίων ανάπτυξης και τον καθορισμό ορίων πολεοδομικών ζωνών προστασίας υδατορεμάτων για ένταξη σε αναθεωρήσεις των Τοπικών Σχεδίων και της Δήλωσης Πολιτικής. Επιπλέον έγινε αξιολόγηση έργων υποδομής άλλων Τμημάτων Παγκύπρια, ως προς τον ενδεχόμενο επηρεασμό των ποτάμιων συστημάτων.

2. Έλεγχος Υδροληψίας και συγκράτησης νερού

Κατά το 2021 εκδόθηκαν 1200 άδειες με βάση την ισχύουσα νομοθεσία, εξετάστηκαν αιτήσεις για άσκηση του επαγγέλματος του διατηρητού σε παγκύπρια βάση, συνεχίστηκε καταχώρηση στοιχείων αδειών που παραλήφθηκαν από τις Επαρχιακές Διοικήσεις κατά τη ψήφιση του Νόμου και έγιναν δράσεις σχετικές με τον έλεγχο των όρων των αδειών. Εφαρμόστηκε η τιμολογιακή πολιτική και στάλθηκαν τιμολόγια για χρήση νερού από εμφιαλωτήρια και Κοινοτικά Συμβούλια στην Επαρχία Λευκωσίας.

3. Ασφάλεια Ταμιευτήρων

Επιθεωρήθηκαν όλοι οι Μεγάλοι Υπερυψωμένοι Ταμιευτήρες από Προσοντούχους Μηχανικούς και ετοιμάστηκαν οι ετήσιες Εκθέσεις για αυτούς. Αξιολογήθηκαν τα ευρήματα και προωθήθηκαν απαιτούμενες δράσεις για απαραίτητα βελτιωτικά έργα.

4. Τιμολόγηση Νερού και Καθυστερημένα Έσοδα

Η τιμολόγηση του νερού ύδρευσης και άρδευσης που παρέχεται από τα ΚΥΕ, με την καταγραφή και χρέωση της κατανάλωσης, σύμφωνα με τα ισχύοντα τέλη, με βάση τους Κανονισμούς Τελών Ύδατος, αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για το ΤΑΥ. Γίνεται συνεχής προσπάθεια, για την είσπραξη των καθυστερημένων οφειλών κατανάλωσης νερού και για την απόρριψη βιομηχανικών αποβλήτων στο σταθμό επεξεργασίας οικιακών λυμάτων και βιομηχανικών αποβλήτων. Υπάρχει στενή συνεργασία με την Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας για λήψη δικαστικών μέτρων εναντίον των οφειλετών. Σε ότι αφορά τις τοπικές αρχές υδατοπρομήθειας που διατηρούν καθυστερημένες

οφειλές για αγορά πόσιμο νερού από το ΤΑΥ συνεχίστηκε η προσπάθεια ενεργοποίησης των τοπικών αρχών - οφειλετών, σε συνεργασία και με άλλες κρατικές υπηρεσίες.

5. Διασφάλιση Ποιότητας νερού

Ολοκληρώθηκε κατά τη διάρκεια του 2021, η διαδικασία αλλαγών στο Εργαστήριο του ΤΑΥ (Παράρτημα Τερσεφάνου και Παράρτημα Λεμεσού) για μετάβαση από το Πρότυπο ISO/IEC 17025:2005 στο νέο Πρότυπο ISO/IEC 17025:2017.

1. Διυλιστήρια Νερού – Αφαλατώσεις - Γεωτρήσεις Ποσίμου

Γίνεται καθημερινή, συστηματική παρακολούθηση της διαδικασίας διύλισης μέσω μετρήσεων και αναλύσεων σε διάφορα στάδια της διύλισης και παρακολούθηση της ποιότητας του τελικού νερού διυλιστηρίων και ταχυδιυλιστηρίων και προσδιορισμοί μικροκυστινών σε αυτά. Επίσης, εφαρμόζεται Σχέδιο Δράσης για έγκαιρη λήψη βέλτιστων αποφάσεων με στόχο την ορθολογική διαχείριση του διαθέσιμου νερού στα φράγματα και εντοπισμό τυχόν τάσεων υποβάθμισης της ποιότητας του νερού των φραγμάτων και λήψη απαραίτητων μέτρων κατά τη διαδικασία διύλισης, τα οποία εξαρτώνται άμεσα από την ποιότητα του ακατέργαστου νερού. Παράλληλα, παρακολουθείται συστηματικά, η ποιότητα του παραγόμενου νερού των Αφαλατώσεων. Πραγματοποιήθηκαν, χημικές αναλύσεις κοινοτικών γεωτρήσεων και πηγών που χρησιμοποιούνται για σκοπούς ύδρευσης Παγκύπρια. Ο έλεγχος των αποτελεσμάτων δειγμάτων πόσιμου νερού, γίνεται σύμφωνα με την Οδηγία 98/83/ΕΚ και τον περί της Ποιότητας του Νερού Ανθρώπινης Κατανάλωσης Νόμο 87(Ι)/2001.

2. Παρακολούθηση Ποιότητας νερού Άρδευσης και Ανακυκλωμένου Νερού

Πραγματοποιήθηκαν μικροβιολογικές αναλύσεις σε δείγματα νερού από δίκτυα άρδευσης σύμφωνα με τις ανάγκες του Εθνικού Προγράμματος Παρακολούθησης του Τμήματος Γεωργίας. Διεξήχθησαν δειγματοληψίες για τη χημική, μικροβιολογική και τοξικολογική ανάλυση, δειγμάτων ανεπεξέργαστων και επεξεργασμένων λυμάτων, σε αδειοδοτημένους αποδέκτες.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΕΚΤΗΜΕΝΟΥ

Προτεραιότητα αποτελεί η εφαρμογή της οδηγίας ΟΠΥ(2000/60/ΕΚ), η οποία καθορίζει το πλαίσιο διαχείρισης των υδάτων σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και η εφαρμογή συναφών Οδηγιών, όπως της Οδηγίας για τα Αστικά Λύματα 91/271/ΕΟΚ, της Οδηγίας για την Αξιολόγηση και Διαχείριση των Κινδύνων Πλημμύρας 2007/60/ΕΚ, της Οδηγίας για τις Ουσίες Προτεραιότητας 2008/105/ΕΚ και 2013/39/ΕΕ, της Οδηγίας για τα Υπόγεια Ύδατα 2006/118/ΕΚ και 2014/80/ΕΕ, της Οδηγίας (ΕΕ) 2020/2184 σχετικά με την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης, κ.λπ.

Κατά το 2021, το ΤΑΥ συνέχισε την ενεργή και συστηματική παρακολούθηση και συμμετοχή στις διάφορες ομάδες εργασίας και καθοδηγητικές επιτροπές / συμβουλευτικές ομάδες, με σκοπό την αποτελεσματική εφαρμογή του Ευρωπαϊκού κεκτημένου για τα ύδατα καθώς και το συντονισμό των ενεργειών που απαιτούνται για την πλήρη συμμόρφωση της Κύπρου με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2020/741 σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την επαναχρησιμοποίηση των υδάτων. Επίσης, το Τμήμα, συνέβαλε στην ετοιμασία των θέσεων της Κύπρου, για την Οδηγία (ΕΕ) 2020/2184 σχετικά με την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης, σε ότι αφορά τα θέματα της αρμοδιότητας του.

1. Οδηγία – Πλαίσιο για τα Ύδατα (2000/60/ΕΚ, ΟΠΥ)

Οι κύριες δραστηριότητες σχετικές με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ κατά το 2021 ήταν η εφαρμογή του 2^{ου} Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού (ΣΔΛΑΠ) και του σχετικού Προγράμματος

Μέτρων (ΠΜ), εφαρμογή του σχεδίου διαχείρισης ξηρασίας, καθώς και η συνέχιση της παρακολούθησης υδρομορφολογικών, φυσικοχημικών, βιολογικών και χημικών παραμέτρων σύμφωνα με το Άρθρο 8 της Οδηγίας. Το πρόγραμμα μέτρων για την περίοδο 2016-2021 περιλαμβάνει συνολικά 55 μέτρα.

Παράλληλα με τα πιο πάνω, για τους σκοπούς εκπόνησης του 3^{ου} Σχεδίου Διαχείρισης εντός του 2022, το ΤΑΥ προχώρησε στην εκπόνηση των απαιτούμενων προπαρασκευαστικών εργασιών για την εκπόνηση του και υλοποίησε την πρώτη και δεύτερη φάση της Δημόσιας Διαβούλευσης για την εκπόνηση του σχεδίου, σύμφωνα με το Άρθρο 14 της Οδηγίας. Συνεχίστηκαν κατά το 2021 δράσεις που αφορούν στη συλλογή και επεξεργασία υδρολογικών και υδρογεωλογικών στοιχείων για τα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα και τα υδατικά σώματα καθώς και η αξιολόγηση της ποσοτικής και ποιοτικής κατάστασής τους.

- **Υπόγεια Υδατικά Σώματα**

Έγιναν μετρήσεις στάθμης νερού από πέραν των 800 γεωτρήσεων και δειγματοληψίες και αναλύσεις για ποιότητα υπόγειου νερού από 85 γεωτρήσεις, από 87 πηγές και σε 3 περιοχές οι οποίες αρδεύονται ή προγραμματίζεται να αρδεύονται με ανακυκλωμένο νερό τριτοβάθμιας επεξεργασίας (Ποταμιά-Άγιος Σωζόμενος, Παραλίμνι-Άγια Νάπα, δυτικά της Λεμεσού) καθώς και μετρήσεις ροής νερού από 87 πηγές για τα εθνικά προγράμματα. Μετρήσεις ροής νερού σε μία πηγή και στάθμης νερού σε 85 γεωτρήσεις του δικτύου ποσοτικής παρακολούθησης των Συστημάτων Υπόγειου Ύδατος για την ΟΠΥ.

- **Επιφανειακά Υδατικά Σώματα**

Συνεχίστηκε η παρακολούθηση της ροής ποταμών και πηγών καθώς και της στάθμης νερού των φυσικών λιμνών και των ταμιευτήρων νερού, παγκύπρια. Συνολικά λήφθηκαν μετρήσεις ροής ποταμών από 57 υδρομετρικούς σταθμούς (25 από αυτούς εξοπλισμένοι με συστήματα τηλεμετρίας) και έγιναν μηνιαίες στιγμιαίες, παρατηρήσεις της ροής, σε 163 σημεία σε ποταμούς. Βάσει του εθνικού προγράμματος παρακολούθησης φυσικών πηγών, συνεχίστηκε η καταμέτρηση των αποδόσεων 66 πηγών με συχνότητα μέτρησης μία φορά το μήνα και παρακολουθήθηκε η πληρότητα των ταμιευτήρων νερού σε μηνιαία βάση και στους 40 σημαντικότερους, καθημερινά. Οι παρατηρήσεις στάθμης νερού και οι καταμετρήσεις φυσικών και χημικών παραμέτρων στις φυσικές λίμνες συνεχίστηκε ενώ στο πρόγραμμα προστέθηκαν και οι λίμνες Kadir Agha, Αεροδρομίου αρ. 1 και Σπύρος. Στα πλαίσια της παρακολούθησης της ποιότητας, παρακολουθήθηκαν Παγκύπρια, 35 σημεία σε ποταμούς, 13 σημεία στις φυσικές λίμνες (σύμπλεγμα αλυκών Λάρνακας, αλυκή Ακρωτηρίου και λίμνες Παραλιμνίου και Ορόκλινης) και 15 ταμιευτήρες νερού. Όσον αφορά την παρακολούθηση βιολογικών ποιοτικών στοιχείων, λήφθηκαν συνολικά 400 δείγματα από 79 σταθμούς στους ποταμούς της Κύπρου, 41 δείγματα από ταμιευτήρες νερού ενώ από φυσικές λίμνες λήφθηκαν 67 δείγματα. Σχετικά με επικίνδυνες ουσίες, αξιολογήθηκαν οι συγκεντρώσεις φυτοφαρμάκων, εντομοκτόνων, βαρέων μετάλλων και άλλων ουσιών σε 32 σημεία ποταμών, 14 σημεία ταμιευτήρων και 8 σημεία φυσικών λιμνών (αλμυρών και υφάλμυρων). Σε έξι επιπλέον σημεία ποταμών παρακολουθήθηκαν βαρέα μέταλλα. Επιπρόσθετα συνεχίστηκε η παρακολούθηση της ποιότητας του νερού μικρών ταμιευτήρων, με δειγματοληψίες σε 27 ταμιευτήρες, τρεις φορές το χρόνο, για ανάλυση βιολογικών και χημικών παραμέτρων.

2. Αποχετευτικά έργα σε κοινότητες με ισοδύναμο πληθυσμό μικρότερο από 2000 άτομα

Συνεχίστηκε η παροχή τεχνικών συμβουλών, σε σχέση με αποχετευτικά προβλήματα των κοινοτήτων. Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά την υλοποίηση αποχετευτικών έργων και σταθμών επεξεργασίας λυμάτων:

- Βρίσκονται σε εξέλιξη οκτώ συμβόλαια λειτουργίας και συντήρησης σταθμών επεξεργασίας λυμάτων και αντλιοστασίων σε στρατόπεδα και κοινότητες.
- Έχει ολοκληρωθεί η ετοιμασία εγγράφων διαγωνισμών για την ανακαίνιση, λειτουργία και συντήρηση των σταθμών επεξεργασίας λυμάτων οκτώ στρατοπέδων και βρίσκεται σε εξέλιξη η ετοιμασία εγγράφων διαγωνισμών για τη λειτουργία και συντήρηση άλλων έξι σταθμών επεξεργασίας λυμάτων, συμπεριλαμβανομένων και τριών σταθμών του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικίσσεως στους συνοικισμούς Κοφίνου, Λιβάδια και Αρεδιού.
- Ολοκληρώθηκαν οι μελέτες σχεδιασμού αποχετευτικού δικτύου συλλογής λυμάτων στις κοινότητες Αψιού και Μουτουλλά.
- Βρίσκεται σε εξέλιξη η εκπόνηση μελέτης του αποχετευτικού δικτύου συλλογής λυμάτων των εγκαταστάσεων των Ηνωμένων Εθνών στο Αεροδρόμιο Λευκωσίας καθώς και για την σύνδεση τους με το υφιστάμενο αποχετευτικό δίκτυο του Συμβουλίου Αποχετεύσεων Λευκωσίας.
- Ολοκληρώθηκαν οι εργασίες επέκτασης του αποχετευτικού δικτύου στην κοινότητα Ασκά.
- Ολοκληρώθηκαν οι εργασίες του Σταθμού Επεξεργασίας Λυμάτων στην κοινότητα Απλικίου.
- Ολοκληρώθηκε η μελέτη σχεδιασμού αποχετευτικού δικτύου συλλογής λυμάτων στο Ενεργειακό Κέντρο Λεμεσού και το έργο υλοποιείται από το Τμήμα Δημοσίων Έργων.
- Τροχοδρομήθηκε η μετακίνηση του σταθμού επεξεργασίας λυμάτων στους Αγίους Βαβασινιάς σε χώρο εκτός του κέντρου της κοινότητας και η ετοιμασία μελέτης χάραξης και κατασκευής οδικού δικτύου προς το σημείο ανέγερσης του νέου σταθμού.
- Ετοιμάστηκαν τεχνικές προδιαγραφές για την εκπόνηση μελέτης σκοπιμότητας σχετικά με την επεξεργασία των αποβλήτων της Βιομηχανικής Περιοχής Αθηνού.
- Οι παράνομες χωμάτινες δεξαμενές στην περιοχή Βατί στην επαρχία Λεμεσού, έχουν τερματίσει τη λειτουργία τους και έχουν περιληφθεί στις μελέτες που εκπονούνται για την αποκατάσταση του Χώρου Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ) στο Βατί ώστε να αποκατασταθούν. Ο νέος σταθμός Οικιακών Λυμάτων και Βιομηχανικών Αποβλήτων Βατί που έχει λειτουργήσει στην περιοχή, εξυπηρετεί όσους παραγωγούς αποβλήτων έχουν εξασφαλίσει άδεια διάθεσης λυμάτων για τον εν λόγω σταθμό.
- Ανατέθηκε η σύμβαση και βρίσκεται σε εξέλιξη η λειτουργία και συντήρηση για μερική ανακαίνιση του σταθμού Οικιακών Λυμάτων και Βιομηχανικών Αποβλήτων Βαθιάς Γωνιάς ΤΑΥ.

3. Οδηγία 91/271/ΕΟΚ για την Επεξεργασία των Αστικών Λυμάτων

- Συνεχίστηκε η υλοποίηση του Εθνικού Προγράμματος Εφαρμογής της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ για την Επεξεργασία των Αστικών Λυμάτων για οικισμούς με ισοδύναμο πληθυσμό μεγαλύτερο από 2000 άτομα από το ΤΑΥ και τα Αστικά Συμβούλια Αποχετεύσεων εκ μέρους του ΤΑΥ.
- Στο πλαίσιο υλοποίησης του «Αποχετευτικού Συστήματος Συμπλέγματος Σολέας (Φάση Β)», συνεχίστηκαν οι κατασκευαστικές εργασίες στα δίκτυα συλλογής λυμάτων και στο σταθμό επεξεργασίας λυμάτων Σολέας.
- Βρίσκονται επίσης σε εξέλιξη οι κατασκευαστικές εργασίες στους αγωγούς άντλησης λυμάτων, στα αντλιοστάσια εντός των δικτύων συλλογής λυμάτων και στο σταθμό επεξεργασίας λυμάτων Άχνας στο πλαίσιο του «Αποχετευτικού Συστήματος Συμπλέγματος Κοκκινοχωριών (Φάση Β)».
- Βρίσκεται σε εξέλιξη η μελέτη επέκτασης του δικτύου συλλογής λυμάτων στην Κυπερούντα.
- Προκηρύχθηκε διαγωνισμός και ανατέθηκε η σύμβαση που είναι σε εξέλιξη για την εκπόνηση Τεχνοοικονομικής Μελέτης και Μελέτης Βιωσιμότητας για το Αποχετευτικό Σύστημα στις περιοχές του Δήμου Ιδαλίου και των Κοινοτήτων Πέρα Χωρίου και Νήσου.
- Ετοιμάστηκε και υποβλήθηκε η 2^η και 3^η εξαμηνιαία έκθεση ενημέρωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πρόοδο του Προγράμματος Εφαρμογής της Κύπρου.

4. Παρακολούθηση Έργων της Οδηγίας που εκτελούν τα Αστικά Συμβούλια Αποχετεύσεων
 Στην παρούσα φάση εκτελούνται τα πιο κάτω έργα, από τα Αστικά Συμβούλια Αποχετεύσεων, τα οποία λαμβάνουν κρατική χορηγία και παρακολουθούνται από το ΤΑΥ:

- Μελέτη, Κατασκευή, Λειτουργία και Συντήρηση του Σταθμού Επεξεργασίας στα Κάτω Πολεμίδα Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λεμεσού – Αμαθούντας.
- Κατασκευή Αποχετευτικού Δικτύου Συλλογής Λυμάτων στις Κοινότητες Πύργου- Παρεκκλησιάς- Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λεμεσού – Αμαθούντας.
- Σύμβαση τεχνοοικονομικής μελέτης για την Υλοποίηση Κεντρικού Αποχετευτικού Συστήματος στο Κίτι, Περβόλια, Μενεού και Δρομολαζιά – Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λάρνακας.

5. Οδηγία 2007/60/ΕΚ για τη Διαχείριση και Αξιολόγηση των Κινδύνων Πλημμύρας

Συνεχίστηκαν οι εργασίες για την εφαρμογή της Οδηγίας με κύριες δραστηριότητες την ετοιμασία και υποβολή στην Ε.Ε. της έκθεσης της μελέτης «Προκαταρκτικής Αξιολόγησης των Κινδύνων Πλημμύρας (ΠΑΚΠ)» και των χαρτών των «Περιοχών Δυνητικού Σοβαρού Κινδύνου Πλημμύρας», την υδρολογική αξιολόγηση περιοχών που πλήγηκαν από πλημμύρες εντός του έτους, τη διαχείριση/επικαιροποίηση της βάσης δεδομένων πλημμυρικών φαινομένων, την ολοκλήρωση της μελέτης Αντιπλημμυρικών Έργων στον Ποταμό Κλήμο, την εφαρμογή του 1^{ου} Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας (ΣΔΚΠ), την υλοποίηση Μέτρων του ΣΔΚΠ με Επικεφαλής Φορέα Υλοποίησης το ΤΑΥ π.χ. την κατασκευή αντιπλημμυρικών φραγμάτων Αραδίππου (Μέτρο PRO-C10_02). Παράλληλα έχουν σχεδόν ολοκληρωθεί τα έργα στον ποταμό Βαθιά και έχουν εκπονηθεί έργα στον ποταμό Γαρούλλη. Επιπρόσθετα, στα πλαίσια ετοιμασίας του 2^{ου} ΣΔΚΠ, άρχισε η υλοποίηση της Σύμβαση για την «Ετοιμασία Χαρτών Επικινδυνότητας Πλημμύρας και Χαρτών Κινδύνων Πλημμύρας για τις αναθεωρημένες Περιοχές Δυνητικού Σοβαρού Κινδύνου Πλημμύρας, αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας της Κύπρου και εκπόνηση Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για το 2^ο ΣΔΚΠ.

6. Σύσταση Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2021/472),

Παρότρυνε τα Κράτη Μέλη να θέσουν σε εφαρμογή το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο έως την 1^η Οκτωβρίου 2021, εθνικό σύστημα επιτήρησης των λυμάτων με στόχο τη συλλογή δεδομένων για τον SARS-CoV-2 και τις παραλλαγές του στα λύματα. Το ΤΑΥ και το Τμήμα Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας (ΙΥ&ΥΔΥ) του Υπουργείου Υγείας, ανταποκρινόμενα στη Σύσταση της Επιτροπής, σύναψαν συμφωνία συνεργασίας για την από κοινού καθιέρωση εθνικού συστήματος επιτήρησης των λυμάτων. Το ΤΑΥ προχώρησε σε σύναψη ερευνητικής συνεργασίας με το Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ), με σκοπό τη διεκπεραίωση του προγράμματος παρακολούθησης των λυμάτων σε παγκύπρια βάση για 1 χρόνο. Το Έργο περιλαμβάνει: (α) τη συλλογή 2 δειγμάτων ανεπεξέργαστων λυμάτων την εβδομάδα από επτά σημεία (μονάδες επεξεργασίας αστικών λυμάτων/αντλιοστάσια) για την ανίχνευση και ποσοτικοποίηση του γενετικού υλικού του SARS-CoV-2, τη στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων και τη συσχέτιση τους με τα επιδημιολογικά δεδομένα, (β) την ανάπτυξη ηλεκτρονικής πλατφόρμας για την ανάρτηση των αποτελεσμάτων παρακολούθησης του ιού SARS-CoV-2 στα λύματα και (γ) την ταυτοποίηση παραλλαγών του SARS-CoV-2 μέσα από τα αστικά λύματα. Σημειώνεται ότι η Κύπρος, για τη συμμετοχή της στο πρόγραμμα αυτό, έχει λάβει χρηματοδότηση ύψους €100.000,00 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ

Το Τμήμα, σύμφωνα με τις πρόνοιες της ισχύουσας νομοθεσίας που διέπει τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων, ετοίμασε έγγραφα και προκήρυξε διαγωνισμούς οι οποίοι οδήγησαν στη σύναψη μεγάλου αριθμού Συμβάσεων, προμηθειών, έργων και υπηρεσιών:

- Προμήθειες σωλήνων και εξαρτημάτων από ελατό χυτοσίδηρο και από ανοξείδωτο χάλυβα, ηλεκτρικών κινητήρων, εξαρτημάτων και συστημάτων του εργαστηρίου και των διυλιστηρίων, ηλεκτρικών πινάκων, ηλεκτρομαγνητικών υδρομετρητών, διαφόρων άλλων ειδών μετρητών, φλαντζών, δικλείδων, υποχλωριώδους νατρίου, κροκιδωτικού θειικού υδροξειδίου χλωριούχου πολυαργιλίου, στερεού χλωριούχου νατρίου, ηλεκτρονικών συστημάτων.
- Εκτέλεση Έργων για την αποκατάσταση του χώρου ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων (ΧΑΔΑ) στον Κοτσιάτη, κατασκευή των αγωγών Σταυροβουνίου-Νήσου και Νήσου-Λευκωσίας του Υδατικού Έργου Βασιλικός-Λευκωσία, κατασκευή βελτιωτικών έργων στον ποταμό Γαρύλλη, κατασκευή εργασιών για το έργο υδροδότησης Περιφερειακού Σχεδίου Μουταγιάκας, μεταφορά νερού στην κτηνοτροφική ζώνη Κ. Πολεμιδιών και αντικατάσταση δικτύου Γερμασόγειας-Πολεμίδια, κατασκευή δευτερεύοντος δικτύου αγωγών άρδευσης ανακυκλωμένου νερού δυτικής Λευκωσίας, εργασιών Επισκευής και Συντήρησης των κτιρίων των αντλιοστασίων του Αρδευτικού Έργου Κοκκινοχωριών, κατασκευή αντλιοστασίων, δεξαμενών.
- Παροχή υπηρεσιών για Εκτέλεση Χημικών και Μικροβιολογικών αναλύσεων επεξεργασμένου νερού και Παροχή Υπηρεσιών συντηρήσεως/επιδιόρθωσης αρδευτικών δικτύων.

Αριθμός μικρότερων διαγωνισμών, εκτελέστηκαν από τις Υπηρεσίες των Τομέων του Τμήματος, με πλήρη εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας. Μεγάλος αριθμός μικρότερων διαγωνισμών, εκτελέστηκαν από τα Επαρχιακά Γραφεία του ΤΑΥ, για υλοποίηση έργων συνολικής αξία πέραν των 4ΕΕ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ - ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Είναι σε εξέλιξη ο προγραμματισμός, ο σχεδιασμός και η αξιολόγηση της βιωσιμότητας νέων έργων υποδομής καθώς και η εκπόνηση τελικών μελετών για την κατασκευή των έργων, ενώ παράλληλα βρίσκονται στο στάδιο κατασκευής τα ακόλουθα:

1. Έργα Ενίσχυσης και Ικανοποίησης Αναγκών Ύδρευσης

- Ικανοποίηση υδρευτικών αναγκών στην ευρύτερη περιοχή Λευκωσίας (Υδατικό Έργο «Βασιλικός-Λευκωσία»):

Ολοκληρώθηκε η Τελική Μελέτη του έργου και υπογράφηκε συμφωνία χρηματοδότησης με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΙΒ) για την παραχώρηση δανείου ύψους 40 εκ. ευρώ καθώς και με την Τράπεζα του Συμβουλίου της Ευρώπης (CEB) για την παραχώρηση δανείου ύψους 13 εκ. ευρώ για συνολική κάλυψη της χρηματοδότησης του Έργου. Έχουν δημοπρατηθεί και βρίσκονται υπό κατασκευή 6 εκ των 9 Υποέργων της Φάσης Α (Υποέργα Α1, Α2, Α3, Β1, Β2 και Γ1) και ετοιμάζονται τα έγγραφα διαγωνισμών για την κατασκευή των υπολοίπων Υποέργων. Παράλληλα έχει ολοκληρωθεί η προμήθεια σωλήνων και εξαρτημάτων ελατού χυτοσίδηρου που θα εγκατασταθούν για την κατασκευή του εξωτερικού υδραγωγείου. Ταυτόχρονα με τα πιο πάνω εκπονείται από ιδιώτη μελετητή η τελική μελέτη των έργων υποδομής της Φάσης Β. Το Έργο εγκρίθηκε για συγχρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής.

- Ενίσχυση υδατοπρομήθειας στην περιοχή της ελεύθερης Αμμοχώστου (Υδατικό Έργο «Κοκκινόκρεμμος»):

Ολοκληρώθηκε η κατασκευή των 3^{ωv} υδατοδεξαμενών Glass Lined Steel (GLS) συνολικής χωρητικότητας 15.000 m³ οι οποίες έχουν συνδεθεί με την υφιστάμενη υποδομή ύδρευσης της

περιοχής. Στο παρόν στάδιο εκπονείται, από ιδιώτη μελετητή, η τελική μελέτη του αγωγού σύνδεσης της Αφαλάτωσης Δεκελείας με τις Δεξαμενές στο ύψωμα Κοκκινόκρεμμος και του Αντλιοστασίου στην Αφαλάτωση Δεκελείας. Ταυτόχρονα με τα πιο πάνω ετοιμάζονται και τα έγγραφα για τη διενέργεια διαγωνισμού Design-Built για την κατασκευή ακόμη 2 δεξαμενών GLS συνολικής χωρητικότητας 20.000m³. Υπογράφηκε συμφωνία με την Τράπεζα του Συμβουλίου της Ευρώπης (CEB) για παραχώρηση δανείου ύψους 27εκ. ευρώ για κάλυψη της χρηματοδότησης του Έργου σε ποσοστό 100%. Το Έργο εγκρίθηκε για συγχρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής.

- Νέο αντλιοστάσιο πόσιμου νερού στην Τερσεφάνου:
- Υλοποιείται η σύμβαση που αφορά στην μελέτη και στο σχεδιασμό του νέου αντλιοστασίου που θα συνδεθεί με τις δεξαμενές επεξεργασμένου νερού του διυλιστηρίου πόσιμου νερού της Τερσεφάνου για να προωθεί νερό ύδρευσης προς τη δεξαμενή εξισορρόπησης Ιδαίου.
- Μονάδα Αφαλάτωσης Πάφου:
Τον Μάιο του 2021 έχει ολοκληρωθεί η κατασκευή της Μονάδας Αφαλάτωσης στα Κούκλια και των δεξαμενών αποθήκευσης στο χώρο του Διυλιστηρίου πόσιμου νερού Ασπρόκρεμμου.
- Διασύνδεση Φραγμάτων Πάφου (Ευρέτου, Κανναβιού και Ασπρόκρεμμου):
Ολοκληρώθηκε η κατασκευή της υποδομής για το ένα από τα δύο αντλιοστάσια.
- Ικανοποίηση υδρευτικών αναγκών στην Ανατολική Λεμεσό:
Οι κατασκευαστικές εργασίες για τη μεταφορά αφαλατωμένου νερού από την αφαλάτωση Βασιλικού συνεχίζονται βάσει του χρονοδιαγράμματος.
- Υδατοπρομήθεια ευρύτερης περιοχής Λεμεσού:
Βρίσκονται υπό εκτέλεση τα έργα υποδομής για την τροφοδοσία των περι-αστικών περιοχών Λεμεσού από την αφαλάτωση Επισκοπής.
- Κυβερνητικό Υδατικό Έργο Χαμηλών Χωριών Πάφου:
Ολοκληρώθηκε η προμήθεια μέρους του αγωγού και προγραμματίζεται η κατασκευή του.
- Αναβάθμιση Διυλιστηρίων:
Έχει εκπονηθεί ειδική μελέτη με Σύμβουλο Μηχανικό για τη διερεύνηση των απαιτούμενων έργων για την αναβάθμιση των διυλιστηρίων. Το Έργο εντάχθηκε στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.
- Νέο Διυλιστήριο Χοιροκοιτίας:
Ετοιμάστηκε και υποβλήθηκε στο ΥΓΑΑΠ το Σημείωμα Έργου (PCN) για την κατασκευή νέου Διυλιστηρίου στη Χοιροκοιτία προς αντικατάσταση του πεπαλαιωμένου διυλιστηρίου που βρίσκεται στον ίδιο χώρο και κατασκευάστηκε τη δεκαετία του 70.

2. Έργα Χρήσης Ανακυκλωμένου Νερού

- Χρήση Ανακυκλωμένου Νερού Δυτικής Λευκωσίας (Α΄ και Β΄ Φάση):
Έχει ολοκληρωθεί η κατασκευή της δεξαμενής χειμερινής αποθήκευσης σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα καθώς και η κατασκευή του κεντρικού αγωγού μεταφοράς ανακυκλωμένου νερού. Παράλληλα το ΤΑΥ προχώρησε με την προκήρυξη διαγωνισμού για την εγκατάσταση τμήματος του δευτερεύοντος δικτύου άρδευσης καθώς για την κατασκευή του αντλιοστασίου Α1. Η ανέγερση του αντλιοστασίου Α2 έχει ολοκληρωθεί.
- Χρήση Ανακυκλωμένου Νερού Ανατολικής Λευκωσίας:
Ολοκληρώθηκε η κατασκευή του νέου αντλιοστασίου στην περιοχή Βαθιάς Γωνίας και οι τελικές μελέτες που αφορούν στη δεξαμενή εξισορρόπησης χωρητικότητας 13.000 m³, στους

συνδυητικούς αγωγούς και σύννοδα έργα καθώς και στην κατασκευή δεξαμενών χειμερινής αποθήκευσης ανακυκλωμένου νερού στη Βαθιά Γωνία χωρητικότητας 1.3 εκ. m³ & 1.6 εκ. m³. Μέρος του έργου έχει ενταχθεί στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) Κύπρου.

Παράλληλα με τα πιο πάνω έχει ολοκληρωθεί από ιδιώτη μελετητή, το Γενικό Σχέδιο Ανάπτυξης (Master Plan) για τη χρήση του ανακυκλωμένου νερού που θα λαμβάνει υπόψη τις μελλοντικά παραγόμενες ποσότητες ανακυκλωμένου νερού από τους Σταθμούς Επεξεργασίας Λυμάτων Βαθιάς Γωνιάς και Μιας Μηλιάς.

- Χρήση Ανακυκλωμένου Νερού Λεμεσού:

Ολοκληρώθηκε η μελέτη και άρχισε η κατασκευή των απαραίτητων έργων σύνδεσης και αξιοποίησης του ανακυκλωμένου νερού που θα παράγεται στον υπό κατασκευή Σταθμό Επεξεργασίας Λυμάτων Δυτικής Λεμεσού.

Παράλληλα με τα πιο πάνω έχει ολοκληρωθεί, από ιδιώτη μελετητή, το Γενικό Σχέδιο Ανάπτυξης (Master Plan) για τη χρήση του ανακυκλωμένου νερού ευρύτερης Λεμεσού που θα λαμβάνει υπόψη τις μελλοντικά παραγόμενες ποσότητες ανακυκλωμένου νερού από τους Σταθμούς Επεξεργασίας Λυμάτων Ανατολικής Λεμεσού (Μονή) και Δυτικής Λεμεσού (Πολεμιδιών).

- Χρήση Ανακυκλωμένου Λάρνακας:

Βρίσκεται υπό εξέλιξη η κατασκευή του Φράγματος Τερσεφάνου χωρητικότητας 4,3 εκ. m³ νερού και τροχοδρομείται η προκήρυξη του διαγωνισμού για την εγκατάσταση του κεντρικού αγωγού μεταφοράς από το Σταθμό Επεξεργασίας Λυμάτων Λάρνακας προς το Φράγμα Τερσεφάνου. Παράλληλα ολοκληρώθηκε και ο τελικός σχεδιασμός των αρδευτικών δικτύων. Το Έργο εγκρίθηκε για συγχρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής.

3. Άλλα Υδατικά Έργα

- Αντιπλημμυρικά Φράγματα Αραδίππου:

Είναι σε εξέλιξη η κατασκευή του Έργου που αφορά στα φράγματα Καμμίση & Αρχαγγέλου. Το Έργο εγκρίθηκε για συγχρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής. Παράλληλα επικαιροποιείται η μελέτη των αγωγών σύνδεσης και μεταφοράς νερού στην Αρδευτική Περιοχή Αναδασμού Αραδίππου.

- Αρδευτικό Έργο Σολέας:

Ολοκληρώθηκε η προμήθεια σωλήνων και εξαρτημάτων μέρους του Έργου και συνεχίζονται οι εργασίες τοποθέτησης τους από το Επαρχιακό Γραφείο Λευκωσίας. Παράλληλα ετοιμάζονται έγγραφα διαγωνισμού για την κατασκευή των υπολειπόμενων αρδευτικών δικτύων στις κοινότητες Τεμβριάς, Κοράκου, Ευρύχου, Φλάσου, Λινού και Κατουδάτων.

- Διαχειριστική Μελέτη Δυτικής Λευκωσίας

Ολοκληρώθηκε η σύμβαση παροχής Συμβουλευτικών Υπηρεσιών για την εκπόνηση ειδικής Διαχειριστικής Μελέτης για την ενίσχυση των υδατικών αναγκών της Δυτικής Επαρχίας της Λευκωσίας. Στόχος της μελέτης η λήψη απόφασης για προώθηση προς υλοποίηση των έργων που θα κριθούν ως βέλτιστες επιλογές ώστε να ικανοποιηθούν οι υδατικές ανάγκες (ύδρευσης & άρδευσης) της περιοχής. Τα συμπεράσματα της μελέτης αξιοποιούνται για την εκπόνηση PCN των επιλεγέντων έργων.

- Διαχειριστική Μελέτη Πάφου

Έχει γίνει ανάθεση της σύμβασης παροχής Συμβουλευτικών Υπηρεσιών για την εκπόνηση ειδικής Διαχειριστικής Μελέτης για την ενίσχυση των υδατικών αναγκών της περιοχής Πόλης Χρυσοχούς, Τυλληρίας και επιλεγμένων κοινοτήτων της επαρχίας Πάφου. Στόχος της μελέτης η

λήψη απόφασης για προώθηση προς υλοποίηση των έργων που θα κριθούν ως βέλτιστες επιλογές ώστε να ικανοποιηθούν οι υδατικές ανάγκες (ύδρευσης & άρδευσης) της περιοχής.

- Master Plan Ανακυκλωμένου Νερού Αγίας Νάπας & Παραλιμνίου

Έχει γίνει ανάθεση της σύμβασης παροχής Συμβουλευτικών Υπηρεσιών για την εκπόνηση Γενικού Σχεδίου Ανάπτυξης (Master Plan) για τη χρήση του ανακυκλωμένου νερού που παράγεται από τους Σταθμούς Επεξεργασίας Λυμάτων Αγίας Νάπας & Παραλιμνίου.

4. Ένταξη Έργων στο Σχέδιο Ανάκαμψης & Ανθεκτικότητας

Έχει εγκριθεί το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας το οποίο περιλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις και Έργα του ΤΑΥ:

- Μεταρρύθμιση του Τομέα Διαχείρισης Υδάτων
- Εγκατάσταση Φωτοβολταϊκών ενεργειακών συστημάτων σε υποδομές του ΤΑΥ
- Αντικατάσταση Αγωγού Χοιροκοιτίας – Αμμοχώστου
- Αναβάθμιση Διυλιστηρίων
- Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης, Παρακολούθησης & Ελέγχου των υποδομών του ΤΑΥ
- Χρήση Ανακυκλωμένου Νερού Ανατολικής Λευκωσίας
- Επέκταση Εθνικού Δικτύου Πράσινων Σημείων

5. Έργα που υλοποιήθηκαν από τα Επαρχιακά Γραφεία του ΤΑΥ

Κατά το 2021 εκτελέστηκαν πληθώρα έργων διαφόρων μεγεθών στα πλαίσια του προϋπολογισμού, που αφορούν, σε βελτίωση υποδομών, αποκατάσταση της απρόσκοπτης ροής του νερού εντός υδατορεμάτων/ ποταμών και την διάνοιξη αριθμού διαβάσεων πάνω από ποταμούς οι οποίες υπέστησαν ζημιές, λόγω της πολυομβρίας των περασμένων χρόνων. Πέραν των πιο πάνω, υλοποίησαν έκτακτως, έργα αντιπλημμυρικής προαστασίας στις πυρόπληκτες περιοχές Λεμεσού - Λάρνακας.

6. Έργα τεχνολογίας

Συνεχίστηκαν τα έργα τεχνολογίας τα οποία υλοποιούνται στο ΤΑΥ με γνώμονα την εξοικονόμηση προσωπικού και την αποτελεσματικότερη λειτουργία των έργων, όπως:

- Εγκατάσταση εξοπλισμού τεχνολογίας NB-IoT για αυτόματη ανάγνωση υδρομετρητών σε γεωτρήσεις αλλά και σε δίκτυα ύδρευσης και άρδευσης.
- Σχεδιασμός και εγκατάσταση συστήματος αυτόματης καταμέτρησης της εξάτμισης. Το σύστημα εγκαταστάθηκε πιλοτικά σε ένα φράγμα και αναμένεται να εγκατασταθεί σε περισσότερα Φράγματα το 2022.
- Εγκατάσταση συστήματος αυτόματης καταγραφής της στάθμης των Φραγμάτων. Το σύστημα εγκαταστάθηκε σε 3 Φράγματα και η εγκατάσταση του αναμένεται να επεκταθεί εντός του 2022.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

1. Αποκατάσταση των Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ)

Κατά το 2021 συνεχίστηκε η υλοποίηση των δύο Συμβάσεων για την ετοιμασία των απαιτούμενων μελετών/εγγράφων για την αποκατάσταση των ΧΑΔΑ στις επαρχίες Λευκωσίας και Λεμεσού. Σημειώνεται ότι, η ετοιμασία των αναγκαίων μελετών/εγγράφων όσο και η υλοποίηση των κατασκευαστικών εργασιών αποκατάστασης συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από Εθνικούς Πόρους.

2. Μονάδα Ολοκληρωμένων Εγκαταστάσεων Διαχείρισης Αποβλήτων (ΟΕΔΑ) και Σταθμού Μεταφόρτωσης Αποβλήτων (ΣΜΑ) επαρχίας Λεμεσού.

Στο πλαίσιο της Σύμβασης για την Λειτουργία και Συντήρηση (Λ&Σ) της Μονάδας ΟΕΔΑ Λεμεσού υπογράφηκε και βρίσκεται σε εξέλιξη Σύμβαση για παροχή εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών από εμπειρογνώμονα για τη βελτίωση της λειτουργίας της Μονάδας ΟΕΔΑ Λεμεσού, σύμφωνα με τους όρους του Συμβολαίου Λ&Σ της εν λόγω Μονάδας. Το ΤΑΥ προχώρησε στην ετοιμασία εγγράφων διαγωνισμού για προκήρυξη ανοικτού δημόσιου διαγωνισμού για την Επέκταση του ΧΥΤ στη Μονάδα ΟΕΔΑ Λεμεσού.

3. Μονάδα Ολοκληρωμένων Εγκαταστάσεων Διαχείρισης Αποβλήτων (ΟΕΔΑ) και Σταθμού Μεταφόρτωσης Αποβλήτων (ΣΜΑ) επαρχιών Λάρνακας-Αμμοχώστου.

Το ΤΑΥ, εκ μέρους του Υπουργείου Γεωργίας Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος συνέχισε την καταβολή μέρους των οφειλών του Συμβουλίου Εκμετάλλευσης Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων επαρχιών Λάρνακας – Αμμοχώστου (ΣΕ.ΛΑ) στον Ανάδοχο Λειτουργίας της Μονάδας ΟΕΔΑ Λάρνακας- Αμμοχώστου, ως Εγγυητής του ΣΕ.ΛΑ σύμφωνα με τη σχετική Σύμβαση για την Λ&Σ της εν λόγω Μονάδας.

4. Παγκύπριο Δίκτυο Πράσινων Σημείων (ΠΣ).

Το ΤΑΥ, ως Τεχνικός Σύμβουλος των επαρχιακών Συμβουλίων Εκμετάλλευσης (ΣΕ), παρείχε τεχνική υποστήριξη σε αυτά αναφορικά με τη λειτουργία και τη διαχείριση του υφιστάμενου δικτύου ΠΣ, το οποίο περιλαμβάνει 23 σταθερά και 4 κινητά ΠΣ. Το ΤΑΥ ετοίμασε/υπέβαλε το Σημείωμα Έργου (PCN) για το Έργο με τίτλο «Βελτίωση και επέκταση του Παγκύπριου δικτύου Πράσινων Σημείων και δημιουργία δικτύου Σημείων Συλλογής και Γωνιών Ανακύκλωσης», το οποίο εγκρίθηκε και εντάχθηκε στα Έργα που θα χρηματοδοτηθούν από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Επίσης, ετοίμασε τα Έγγραφα Διαγωνισμού για την προκήρυξη της κατασκευής του ΠΣ Τρούλλων, το οποίο αναμένεται ότι θα προκηρυχθεί αρχές του 2022 και βρίσκεται σε εξέλιξη η ετοιμασία των Εγγράφων για την κατασκευή των ΠΣ Επταγώνιας, Αυγόρου και την επέκταση του υφιστάμενου ΠΣ Αλάμπρας, στο πλαίσιο της Α΄ Φάσης επέκτασης του δικτύου. Περαιτέρω, προωθείται η υλοποίηση της κατασκευής τριών πιλοτικών Σημείων Συλλογής (μικρά ΠΣ) στις Κοινότητες Αγροκηπιάς, Φαρμακά και Αρεδιού και την κατασκευή περίπου 30 Γωνιών Ανακύκλωσης στην ορεινή περιοχή Τροόδου, στο πλαίσιο υλοποίησης της ΕΣΑΟΚ, ετοιμάζοντας τα αντίστοιχα Έγγραφα Διαγωνισμού για την πρόσληψη Συμβουλών Μελετητών που θα αναλάβουν την ετοιμασία των απαραίτητων μελετών/κατασκευαστικών σχεδίων/Εγγράφων Διαγωνισμού κατασκευής των Έργων, τα οποία βρίσκονται στο στάδιο οριστικοποίησης τους. Τέλος, το ΤΑΥ βρίσκεται στο στάδιο της οριστικοποίησης των Εγγράφων Διαγωνισμού για την αγορά κατάλληλης δυναμικότητας τεμαχιστών πράσινων αποβλήτων, οι οποίοι θα δοθούν στα ΣΕ για χρήση τους στα ΠΣ και ο διαγωνισμός θα προκηρυχτεί αρχές του 2022.

5. Χώρος Υγειονομικής Ταφής Αποβλήτων (ΧΥΤΑ) επαρχίας Πάφου

Το ΤΑΥ, ως Τεχνικός Σύμβουλος του Συμβουλίου Εκμετάλλευσης επαρχίας Πάφου, παρείχε τεχνική υποστήριξη στο εν λόγω Συμβούλιο.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Εντός του 2021, μέσα στα πλαίσια των Δραστηριοτήτων του Τμήματος, με στόχο τη δημιουργία ενός σύγχρονου, αποδοτικού και αποτελεσματικού Οργανισμού, το Τμήμα προχώρησε στη

προκήρυξη και υπογραφή Σύμβασης που αφορά στην Αγορά Συμβουλευτικών Υπηρεσιών για την ανάπτυξη, τεκμηρίωση, και εφαρμογή του Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας ISO 9001:2015 στο ΤΑΥ και για την υποστήριξη της διαδικασίας Αξιολόγησης/Πιστοποίησης του Συστήματος από Διαπιστευμένο Φορέα Πιστοποίησης. Η διαχείριση ποιότητας είναι η βάση της ανάπτυξης για όλους τους οργανισμούς και η ικανότητα αντιμετώπισης των προκλήσεων που επιφέρουν οι συνεχείς αλλαγές. Με την εφαρμογή του *Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας*, το Τμήμα θα πληροί τις απαιτήσεις του Διεθνούς Προτύπου Ποιότητας ISO 9001:2015, αναμένεται ότι θα συμβάλλει στην επιβεβαίωση ότι μπορεί να παρέχει προϊόντα και υπηρεσίες, σύμφωνα με τις νομικές και κανονιστικές απαιτήσεις και να ικανοποιούν με συνέπεια τις απαιτήσεις των πελατών του ΤΑΥ.

ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ

Κατά το 2021 πραγματοποιήθηκαν σημαντικές δράσεις σχετικά με τα θέματα ασφάλειας και υγείας, σύμφωνα με τους περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Νόμους, ούτως ώστε να παρέχει και να διασφαλίσει στο προσωπικό αλλά και σε οποιονδήποτε επηρεάζεται από τις δραστηριότητες του ασφαλείς και υγιείς συνθήκες εργασίας. Μεταξύ άλλων έγιναν εκπονήσεις γραπτών εκτιμήσεων των κινδύνων αξιολογήσεις/αναθεωρήσεις σχεδίων ασφάλειας και υγείας. Διεξήχθησαν επιθεωρήσεις σε όλα τα εργοτάξια, εγκαταστάσεις και υποστατικά του Τμήματος και ετοιμάστηκαν σχετικές εκθέσεις. Για καλύτερη εφαρμογή, λειτούργησαν έντεκα επιτροπές ασφάλειας και Υγείας Παγκύπρια. Έγινε εκπαίδευση του προσωπικού για θέματα Ασφάλειας και Υγείας και το οποίο εφοδιάστηκε με όλα τα απαιτούμενα μέσα ατομικής προστασίας περιλαμβανομένου του αναγκαίου ιματισμού και υπόδησης. Ανέλαβε την επίβλεψη τον έλεγχο και την τήρηση των πρωτοκόλλων και διαδικασιών για την ορθή εφαρμογή των μέτρων για προστασία από τη νόσο COVID-19.

ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

Τα Επαρχιακά Γραφεία του ΤΑΥ, σε Λευκωσία, Λεμεσό, Πάφο, Λάρνακα και Αμμόχωστο, αποτελούν την πρώτη γραμμή δράσης, σε όλους τους τομείς που αναφέρονται στους στόχους και αρμοδιότητες του Τμήματος, αφού είναι σε άμεση επαφή με τον πολίτη, και διαβουλεύονται με άλλα Κυβερνητικά Τμήματα για θέματα των αρμοδιοτήτων του ΤΑΥ. Εκτός από τα γενικότερα διαχειριστικά θέματα, έχουν την ευθύνη για τη λειτουργία και συντήρηση / αναβάθμιση των κυβερνητικών δικτύων διανομής νερού ύδρευσης, άρδευσης και ανακυκλωμένου νερού. Επιπρόσθετα, έχουν την ευθύνη για την εξυπηρέτηση των πολιτών και την παροχή βοήθειας, τόσο σε συμβουλευτικό επίπεδο όσο και στην υλοποίηση έργων υποδομής, στις Κοινότητες της Επαρχίας τους, όπως αξιοποιήσεις γεωτρήσεων, κατασκευές υδατοδεξαμενών και υδατόπυργων, κατασκευές αντλιοστασίων και εγκαταστάσεις αγωγών μεταφοράς και διανομής νερού.

Υπάρχει πλήρης συνεργασία και συντονισμός με όλες τις Κεντρικές Υπηρεσίες του ΤΑΥ και λόγω των πολλαπλών αρμοδιοτήτων και ευθυνών τους και της ευρύτητας των δράσεων τους επιβάλλεται η ορθολογιστική τους στελέχωση τόσο σε επιστημονικό, τεχνικό και εργατικό προσωπικό.

ΕΘΝΙΚΕΣ, ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Το ΤΑΥ ετοίμασε προσχέδιο Μνημονίου Συναντίληψης τριμερούς συνεργασίας στον τομέα της διαχείρισης των υδάτων, μεταξύ Κύπρου, Ελλάδας και Ιορδανίας.

Περαιτέρω, ετοίμασε Μνημόνιο Συναντίληψης για συνεργασία στον τομέα της διαχείρισης των υδάτων, μεταξύ Κύπρου και Αιγύπτου.

Σε ό,τι αφορά τις διμερείς σχέσεις Κύπρου–Ισραήλ, πραγματοποιήθηκε στις 28 Απριλίου 2021 τηλεδιάσκεψη μεταξύ του ΤΑΥ και των αρμόδιων υπηρεσιών του Ισραήλ, με θέμα συζήτησης την

Κυπριακή πρωτοβουλία για την κλιματική αλλαγή και τους τρόπους επέκτασής της σε άλλες χώρες της Μεσογείου.

Στο πλαίσιο υλοποίησης του Μνημονίου Συναντίληψης με τίτλο «Memorandum of Understanding in the field of water resources», το οποίο υπεγράφη στις 16 Οκτωβρίου 2019 μεταξύ του Υπουργείου Εσωτερικών της Ουγγαρίας και του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος της Κύπρου, πραγματοποιήθηκε στις 10 Ιουνίου 2021 τηλεδιάσκεψη της ομάδας εμπειρογνομόνων των δύο χωρών, όπου συζητήθηκαν θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος σε σχέση με τη διαχείριση των υδάτινων πόρων, την άρδευση και την αντιμετώπιση του προβλήματος της ξηρασίας και λειψυδρίας. Στη συνάντηση συμφωνήθηκε, επίσης, το πρόγραμμα εργασιών της ομάδας εμπειρογνομόνων για τα έτη 2021–2023.

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΥΔΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ

Η καλλιέργεια υδατικής συνείδησης αποσκοπεί στην εξοικονόμηση και ορθολογική χρήση του νερού, καθώς και στην προώθηση μέτρων για μείωση της κατανάλωσης νερού στη γεωργία και στα νοικοκυριά. Κατά τη διάρκεια του 2021, το Τμήμα δεν διοργάνωσε εκδηλώσεις, λόγω της πανδημίας της νόσου COVID-19. Επίσης, σε συνεργασία με το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών, προχώρησε στην δημιουργία τηλεοπτικού σποτ με θέμα την Εξοικονόμηση του Νερού. Οι κύριοι στόχοι του τηλεοπτικού σποτ είναι να αυξήσει την ευαισθητοποίηση σχετικά με την αναγκαιότητα εξοικονόμησης νερού και να ενθαρρύνει την εξοικονόμηση με αλλαγή συμπεριφοράς.

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ

Στα πλαίσια του θεσμού της ενδομηματικής επιμόρφωσης κατά το 2021, διοργανώθηκαν σειρές εξειδικευμένων προγραμμάτων και σεμιναρίων τα περισσότερα διαδικτυακά, λόγω της πανδημίας της νόσου COVID-19.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ

Η ιστοσελίδα του ΤΑΥ αναβαθμίστηκε και ενημερώνεται καθημερινά με πληροφορίες για το υδατικό ισοζύγιο, τους υδατικούς πόρους, το περιβάλλον, τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες, τη σχετική Κυπριακή Νομοθεσία, τα μέτρα εξοικονόμησης νερού κ.α. Επιπρόσθετα, η ιστοσελίδα προσφέρει στους ενδιαφερόμενους πρόσβαση σε, γεωχωρικά δεδομένα, πληροφορίες και στατιστικά στοιχεία καθώς και τρόπους επικοινωνίας.

ΑΛΛΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Κατά το 2021 συνεχίστηκε η διαδικασία οικονομικής ενίσχυσης Αρδευτικών Τμημάτων σύμφωνα με τη σχετική απόφαση του Υ.Σ. με αρ. 89.139 και ημερ. 31/3/2020. Το ΤΑΥ συντονίζει τη διαδικασία αξιολόγησης και έγκρισης των αιτημάτων των Α.Τ., από τον Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων και την αρμόδια Επιτροπή που συστάθηκε με βάση την απόφαση. Κατά το 2021 ενισχύθηκαν οικονομικά 21 Αρδευτικά Τμήματα με συνολικό ποσό €200.000.